

ДИНАМІЧНА ЗУМОВЛЕНІСТЬ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЙ В АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ ДІЛОВИХ ПЕРЕГОВОРІВ

Лисичкіна О.О.

Національна академія Національної гвардії України
olysychkina@gmail.com

This article highlights the intensity dynamics features of conflict situations resolution in English business discourse. The research defines that the intensity dynamics of the conflict fragments reveals their evaluative component. It has been proven that the intensity dynamics reflects the communicative and pragmatic loading of English business discourse interactions and conveys the specificity of this discourse pragmatic potential actualization.

Key words: *conflict situation, business discourse, conflict interaction, prosodic actualization, intensity.*

Наразі у царині лінгвістичних розвідок спостерігається зростання інтересу до просодії у межах комплексного дискурсного аналізу. Особливого значення набуває питання про функціонування просодії як вагової складової процесу породження різножанрових моделей дискурсу [5, с. 34]. Специфічного статусу в межах просодії набуває динамічна підсистема, яка взаємодіє з іншими просодичними параметрами й надає висловленню певного конкретного смислу. Просодична організація ділового дискурсу поставала у фокусі багатьох досліджень, однак поза увагою дослідників залишалися особливості динамічної реалізації конфліктних ситуацій.

Актуальність дослідження підкреслюється орієнтацією сучасних лінгвістичних студій на комплексний дискурсний аналіз соціально пріоритетних моделей міжособистісного спілкування, зокрема у сфері бізнесу. Розуміння особливостей взаємодії комунікантів важливе для з'ясування механізму продукування прагматично ефективного дискурсу.

Об'єктом нашого дослідження є англomовні ділові переговори як специфічний жанр аргументативного дискурсу, який віддзеркалює складний механізм формування перлокутивного ефекту переконання.

Мета цього дослідження полягає в окресленні специфіки динамічної реалізації конфлікту в англomовному діловому дискурсі.

Матеріалом дослідження слугували англomовні ділові переговори.

Конфліктна ситуація, що вимагає вирішення, передбачає існування кількох обов'язкових елементів: 1) учасників конфлікту – двох або більше, які переслідують несхожі або протилежні цілі; 2) об'єкта конфлікту

(конкретне явище, причина, стан справ, навколо якого розгортається суперечка); 3) рушійної сили – інциденту (факту зіткнення протилежних сил) [4, с. 52].

Експериментально-фонетичне дослідження конфліктних ситуацій, що утворюються перетинанням мовленнєвих кроків, було здійснено за допомогою комп'ютерних програм *Sound Forge 5.0*, *Cool Edit Pro* із використанням автентичного матеріалу. У ході експерименту було враховано співвідношення результатів аналізу на перцептивному та електроакустичному рівнях.

Інтенсивність як акустичний корелят гучності відбиває енергетичний потенціал звукових одиниць і здатна передавати інформацію про семантичну структуру інтонаційної одиниці та її семантичну вагу, про ситуативну зумовленість гучності, і тому вона набуває свого просодичного статусу, взаємодіючи з іншими підсистемами просодичного рівня, надає висловленню конкретного смислу [3, с. 124–125].

Однією з параметричних ознак інтенсивності є силовий діапазон, який вимірювався шляхом встановлення відсоткового відношення мінімальної амплітуди інтенсивності до максимальної. Ця величина умовно розглядається як індикатор силового діапазону [1, с. 10].

Аудитивний аналіз показав, що аргументативні кроки конфліктних ситуацій вимовляються з підвищеною гучністю, що вказує на ступінь оцінності мовленнєвої дій опонента. Акустичні характеристики динамічного потенціалу було зіставлено з результатами перцептивного аналізу, що уможливило виокремлення параметричних корелятів гучності шляхом визначення діапазону інтенсивності як вузького, звуженого, середнього, розширеного та широкого [2, с. 65] та характеру змін піків та їх локалізації.

За результатами дослідження, крокам конфліктних ситуацій англomовного дискурсу ділових переговорів притаманний середній діапазон варіювання. Відсотки діапазону змін піків інтенсивності кроків конфліктних ситуацій різняться (44% vs. 57% в ініціальному та реактивних аргументативних кроках відповідно). Зміни динамічних характеристик у реактивних аргументативних кроках свідчать про високий ступінь оцінності, який відтворює певну градуальність реалізації прагматичного потенціалу ситуацій, а саме в реактивних аргументативних кроках – 57%. Інтенсивність зростає з негативною оцінкою опонента.

У реактивних аргументативних кроках конфліктних ситуацій спостерігається децентралізоване розташування піків інтенсивності.

Інтера́кція́м англо́мовного дискурсу ділових переговорів властива "гнучкість", яка узгоджується з параметричними ознаками частоти основного тону і тривалості.

Спостереження щодо загального динамічного контуру фоносинтагми (далі ФС) вказують на домінування спадної динаміки енергетичних максимумів в усіх аргументативних кроках конфліктних ситуацій досліджуваного дискурсу (45%).

Доцільно зауважити, що інтенсивність в ініціальному аргументативному кроці конфліктних ситуацій англомовних ділових переговорів реалізується на середньому рівні. Піки інтенсивності знаходяться на початку аргументативного кроку в першій та другій ФС.

За результатами акустичного аналізу, реактивний аргументативний крок конфліктного характеру відрізняється вищим рівнем інтенсивності, порівняно з ініціальним кроком.

Спостереження за реалізацією рівня інтенсивності на окремих ділянках ФС аргументативних кроків конфліктних ситуацій свідчить про подібність в їх оформленні, оскільки різниця в значеннях середніх показників не є релевантною. Середній рівень максимуму інтенсивності на початку ФС становить 90–97 в. о., в середині – 85–90 в. о., наприкінці – 90–95 в. о. Середній рівень мінімальних значень піків інтенсивності становить 40–47 в. о. для початку ФС, 41–50 в. о. – для середини, 40–48 в. о. – для кінця ФС. Енергетичні мінімуми ФС мають певні відмінності. Так, середина аргументативного кроку конфліктної ситуації має суттєво вищий рівень інтенсивності. У реактивному аргументативному кроці конфліктної ситуації спостерігається підвищення рівня енергетичних мінімумів на останній ФС так само, як і підвищення рівня максимумів.

Зіставна динаміка інтенсивності дає підстави для визначення статусу цього акустичного параметра як такого, що віддзеркалює реалізацію інформативної програми конфліктних ситуацій в англомовних ділових переговорах і передає оцінність аргументативного кроку. Зміни інтенсивності в англомовних ділових переговорах корелюють із семантикою тієї чи іншої ділянки досліджуваного дискурсу і комунікативно-прагматичним навантаженням цих ділянок.

Отже, результати аналізу динамічної підсистеми англомовних ділових переговорів дають підстави виокремити певну тенденцію. Конфліктні ситуації англомовного дискурсу ділових переговорів знаходяться в середньому діапазоні. Відсоток змін динамічних характеристик у реактивних

аргументативних кроках свідчить про високий ступінь оцінності, що відтворює певну градуальність реалізації прагматичного потенціалу ситуацій, а саме в реактивних аргументативних кроках. Інтенсивність зростає з негативною оцінкою опонента. Так, у реактивних аргументативних кроках конфліктних ситуацій спостерігається децентралізоване розташування піків інтенсивності.

Повне розкриття особливостей функціонування дискурсу ділових переговорів полягає в урахуванні взаємодії та взаємозумовленості тональної, темпоральної та динамічної підсистем, які виконують специфічну функцію реалізації прагматичного потенціалу мовленнєвих одиниць.

Література

1. Дворжецкая М. П. Единство системного и коммуникативно-функционального анализа просодии связного текста / М. П. Дворжецкая // Изучение динамического аспекта сегментных и супraseгментных единиц звучащего текста. – К. : КГПИИЯ, 1988. – С. 5–11.
2. Дубовский Ю. А. Вопросы просодии устного текста / Ю. А. Дубовский. – Минск : Минск. гос. пед. ин-т иностр. яз., 1975. – 294 с.
3. Калита А. А. Фонетичні засоби актуалізації смислу англійського емоційного висловлювання : [монографія] / А. А. Калита. – К. : Вид. центр Київськ. держ. лінгв. ун-ту, 2001. – 351 с.
4. Келлетт П. Конфликтный диалог: работа с пластами значений для продуктивных взаимоотношений / П. Келлетт [пер. с англ. М.А. Новицкая]. – Харьков : Изд-во "Гуманитарный Центр", 2010. – 416 с.
5. Crystal D. A Dictionary of Linguistics and Phonetics / D. Crystal. – Oxford : Oxford University Press, 1990. – 392 p.